

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :		Spisujú a vydávajú: MIKULÁŠ LEPSÉNYI a GERHARD NÉMETH.	Redakcia a vydavateľstvo : V Budapešti VIII. ker., Práter-úlica 44. sem sa majú posielat predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.
Na celý rok	2 zl. — kr.		
Na pol roka	1 > — >	Hlavný spolupracovník :	
Na štvrt roka	— > 60 >	FRANTIŠ BLESZKÁNY.	
Jednotlivé číslo 4 kr.			

Mračí sa.

Nebo sa často zamračí a zas vyjasnie sa; teraz nie o tom nebi nad nami chceme hovoriť, lež o politickom nebi, ktoré sa nad hlavami liberálov porád počína mračíť. Keď však liberálom nebo sa zamračí, potom už niet výhľadu, aby sa tak ľahko vyjasnilo. Pokroky, ktoré ľudová strana na všetky strany po našej drahej vlasti robí, liberálov veľmi postrašily, tak že liberáli zas sa chytajú starých figľov, lámajúc si strašne hlavu, jako by a čo by mali poduľať, aby ľudovú stranu zničili, ľud od nej odvrátili, alebo aspoň jej víťazstva zahatili. I posávať liberalismus len samým klamom, podvodom, luhaninami sa mohol udržať, a budúce tiež bez týchto prostriedkov nemôže obstáť. Ponevác tedy k ľudovej strane patria, ju podporujú a rozširujú najhorlivejšie, katolícki kňazi vynímajúc niekoľko nájomníkov, preto liberálna vláda, aby katolícke kňazstvo trochu postrašila, skrze viedeňské noviny „N. Fr. Pr.“ dáva duchovným na vedomie, že veru im kongruovej pomoci nedá, keď oni vládný voz nechcú tísnuť, a ho z blata, kde nezadlho zaviazne, vytiahnuť.

Lež opravdoví kňazi, či katolícki, či iného jakéhokoľvek vierovyznania veru sa málo nalakajú takejto hrozby, a liberálnu neznabožskú vládu svojimi hlasmi podporovať nezamyšľajú. Liberálni tatári zabudzajú na to, že len onehdy, jedny kresťanské noviny vo Viedni uverejnily jedon článok, v ktorom sa pojednávalo o tom, že veru i Jeho Veličenstvu, kráľovi sa nijako už neľúbia skutky liberálov, a že kráľ prišiel na tú myšlienku, že by lepšie bolo pomery naše uhorské podľa kresťanského stanoviska usporia-

dať. Tomuto ani najmenej sa nemáme čo diviť, keď už i to na verejnosť vyšlo, že Jeho Veličenstvo, náš milovaný kráľ programm toho shromaždenia, ktoré sa má v mesiaci oktobri v Triente proti slobodným murárom, následovne i proti liberálom vydržiavať, schválil, za dobrý uznal a svojho zástupcu tam pošle. — Nuž, čože poviete na toto páni liberálni tatári? Či sa Vám už nemračí? Pridajme ešte k tomu i to, že rodina arcikniežaťa Jozefa svoju dcéru arcikňažnu Mariu Dorotu nechce vydať, sosobášť podľa obradu civilného manželstva, lež radnej pojdu do Viedne, k čomu majú i právo, a takto vyhnú všetkým nesnádzám.

Nezadlho uhorskí biskupi sídu sa k spoločnej porade, budú sa radiť i o tom kancel-paragrafe, ktorý je namerený proti kňazom; nuž veď sa ani biskupom ľúbiť nemôže; veď, keď by sa ten zákon o kuriálnom súdnictve previedol, bol by koniec kňazskej neodvislosti. Vláda ešte s tým neni spokojná, ona i kňazskú kongruu (príslušnosť) chce tak usporiadať, aby ju kedykoľvek dľa ľubovôle mohla na kortsáciu použiť. Proti tomu sa ale vzpiera kniežaprimáš i ostatní biskupi. Porád sa tedy mračí.

Že sa opravdu mračí, dokazuje i to, že v najvyšších kruhoch rozmýšľajú, či by nebolo lepšie, keď by bližiacie sa voľby už nie táto, lež iná vláda previedla, lebo sa obávajú, že by naše politické pomery ešte viacej sa pomiatly od šialených liberálnych hláv; a už len nemožno vážne krajinské záujmy pre také pomútené hlavy nebezpečenstvu vystaviť. — Ach, je to jedu v liberálnom tatárskom tábore, je to hnevu prot

S úprimnou dôverou prosíme priateľov našich zásad, aby naše noviny s apoštolskou horlivosťou rozširovali, ponevác semeno našich vznešených úmyslov len tak budeme môcť rozsiať široko a seba budúcnosť zabezpečiť

Kresťania! kupujte len u kresťanov!

ľudovej strane. I kdeže by nie? veď sa už všetko odvraca od liberalismu; i všetky uhorské národnosti obracajú chrbát liberálnym tatárom, a tieto ztraty liberalismus pripisuje jedine ľudovej strane; preto taká vzteklosť a zúrenie medzi liberálmi! Bude to raz vdychov, plaču a náreku v liberálnych srdciach pre tie masné kúsky, čo im nezadlho odpadnú. Liberalismus posávať tak vládáril, že všetko v krajine považoval výlučne za svoje vlastné, nikomu inému nič nechcel dopriať: krajina chudobnela, občania chudobneli a klesli, jedine liberáli tučneli, bohatli. Ľudovej strane ale nič takého sa nemôže na oči vyhodiť; už i preto nie, veď posávať nemala ani príležitosti niečo zlého vykonať. Len statoční, čestní ľudia môžu patriť ku ľudovej strane, ktorí z presvedčenia sa obetujú za jej zásady; ľudová strana nemá ani moci, ani peňazí, na podplácanie, alebo na odmenu, jej prívrženci sú tedy z presvedčenia neohrozenými bojovníkmi. Buďme tedy bratia, udatní, nelakajme sa tých prekážok a ťažkostí, čo nám liberálni tatári a s nimi, ku našej záhube spojení židáci v cestu stavajú. Môžeme tú najkrásnejšiu nádej a dôveru v budúcnosti skladať.

—y.

Mužovia, ženy, dievky! modlite sa každodenne za víťazstvo ľudovej strany!!

POLITICKE CHYRY.

Zas fúzia. Hovorí sa že národná strana s vládou stranu ešte do jasena sa s jednotia. Hovoria, že preto dorazil Apponyi do Budapešti, a z tej príčiny sa navráti Bánffy z kúpeľa, aby mohli porať viesť.

Lenže Bánffy prv vede radu vo Viedni s Bádennim. Dobré by bolo, keby už ráz skočil Apponyi buďto na ľavo, alebo na pravo, aby sme vedeli celkom určite, či je on s nami, alebo proti nám.

V okrese Novoveskom, kde je Münnich ablegátom, postaví ľudová strana baróna Mariassyho; v okrese kúšuckom Jána Dudka; v okrese čacanskom ale Jána Markovicha, ktorí už i prijali kandidátstvo.

Ľudová strana už i v hlavnom meste sa počiná rozkoreňovať. Už celkom isto môžeme to obecnstvu sdeliť, že Jakub Kreutzerl vážny to občan sta obudínsky vystúpi čo kandidát ľudovej strany pri najbližších voľbách. Tí najväznejší občania a mešťania bojujú v záujme jeho.

V okrese dunapatajskom úradný aparat včmi bojuje, aby liberálny kandidát, služný Michal

Földváry mohol zvíťaziť. Bár on v privátnom živote hlása zásady neodvislé, predsa prívrženci Ugrona, ktorí sa pridávajú revisie, neodstúpia oľ svojho kandidáta. — Ten okres počítuje toho roku 4115 voličov. — Čo kandidáta neodvislého spomínajú grófa Ondreja Széchényiho.

6-ho septembra bude ľudové shromaždenie v Kis-Lödöne, za Dunajom. 30-ho augusta ale v Malých Opatovcäch.

Kancel paragraf.

Tak tedy „Kancel paragraf“ vyslanci mameluci odhlasovali. Oni musel byť odhlasovaný, bo to tak chcela mať židovská freimaureria. Tento š. bol už dávno predtým v lóži židovsko-zednárskej narodný Otec jeho je judaismus a matka slobodomurárstvo. Tento kancel paragraf prinesený bol do snemu a mameluci vyslanci židovsko-zednárski otroci ho prijali. Že tento bol zplodený a narodený s lóži židovsko-zednárskej, o tom není žiadnej pochybnosti. Zednár Bertaux na shromaždení zednárskom v meste Mentau vydržiavanom sa chlubil: „Že sa nič nemôže stať vo Francúzsku bez vôle slobodných murárov a že všetky zákony nie sú dielom snemovne, ale dielom lóži.“ Tak je to i u nás v Uhorsku. Nič sa tu nemôže stať bez vôle židovskej freimaurerie a tiež všetky zákony nie sú dielom snemovne, ale dielom židovsko-zednárskeho lóži. Všetky protivné zákony a tak i tento „kancel paragraf“ je dielo lóži židovsko-zednárskeho. V lóžach bol ten „kancel paragraf“ utvorený a židovsko-zednárska lóža naložila vláde: — ministrom — a parlamentu paragraf ten odhlasovať a ministri i parlament ponížení a poslušní žoldnieri, otroci židovskí rozkaz ten vyplnili, ten kancel paragraf odhlasovali. Veď u nás to už každé politické dieťa vie, že v Uhorsku u vládneho vesla rozhodujú židia a že pravda je to, že terajší parlament je kôň a kočič pri tom koňovi je žid — Róthšild. — A čože vlastne chce židovská freimaureria s tým kancel paragrafom docieľiť, dosiahnuť? Zničiť v Uhorsku kresťanstvo, zvlášte však katolicstvo, to je posledný cieľ židovskej freimaurerie. „Posledným naším — zednárskeho — cieľom je to, čo chcel Voltaire a francúzska revolúcia, totžto: úplné zničenie katolicizmu a idey kresťanskej vôbec a obnovenie starieho pohanstva.“ Tak to hlásajú zednári. Ano zničiť kresťanstvo, obnoviť staré pohanstvo, ja však dokladám: založiť úplné panstvo židov nad kresťanskými národami: bo slobodní murári sú len nástroj v rukách židovských, ktorý židia používajú ku zničeniu kresťanstva, ku zotročeniu ľudu kresťanského a ku uskutočneniu svojho

úplného panstva nad národami kresťanskými. Židia používajú zednárov, liberálov, socialistov, anarchistov, komunistov, nihilistov k tomu, aby im pomohli zatiahnuť ľudstvo tam, kde ho chce mať povestný talmud totižto: do otroctva židom, aby im pomohli ku dosiahnutiu „svetového panstva.“ — Zakladateľ a predseda „Alliance Israelite“ a zároveň bývalý veľmajster zednárskych lôží vo Francúzsku reknul a písal tieto všetkého povšimnutia hodné slová; „Verbannt muss die Lehre von Messias, den die Juden gekreuzigt haben aus dem Leben, aus Wissenschaft, aus der Welt sein. Wir Juden wolten es so, und wir Juden sind heutzutage die Herrn der Welt.“ T. j. „Učenie o Messiašovi, ktorého židia ukrižovali, musí byť vyhnané zo života, z vedy, zo sveta. My židia to tak chceme a my židia sme dnes páni sveta.“ Podobne volajú dnes u nás v Uhorsku židia: „Musí byť vyhnaný Kristus, ktorého židia ukrižovali i jeho učenie z Uhorska, my židia to tak chceme a my židia sme dnes páni v Uhorsku.“ A darí sa to židom. Pomocou svojich žoldnierov, liberálov, zednárov et tutti quanti pomocníkov vyhánajú Krista, jeho učenie katolicizmu z Uhorskej krajiny. Vyhánajú proticirkevnými zákonami, kanceli paragrafami atď. Všetky proticirkevné zákony proti Kristu, proti katolicizmu, proti kresťanstvu kujú sa v lôžach židovsko-zednárskych, a z tade sa posielajú do parlamentu, do snemu ku odhlasovaniu a vyslanci mameluci, židovskí otroci ich odhlasujú na veľkú hanbu a potupu, zkazú a záhubu kresťanstva, ľudu kresťanského a ku prospechu hávedí židovsko-zednárskej, sberbe satanášovej. Teraz zase sa kuje, alebo je už i ukuvaný zákon na skonfiškovanie, shabanie vlastne pokradnutie majetkov cirkevných, kňazských. Veď „červený pápež“ námestník satanáša, židák Hadriano Lemmi ešte dňa 17. sept. 1893 vydal a rozposlal Obežník ku všetkým lôžam zednárskym, v tomto Obežníku sú i nasledujúce slová: „Majetok každého kňaza a mnícha predpokladá trestnú minulosť zlodejstva a vyciavania — zderstva, preto musí byť od vlád skonfiškovaný bez všetkého odškodnenia musí byť prevedený až na koniec a spôsobom docela bezohľadným. „A konvent zednársky z roku 1893 ustanovil a nariadil: „Aby zednári všade organizovali fíchú agitáciu na zničenie katolicizmu,“ t. j. na zničenie cirkve katolíckej. Že i tento zákon o skonfiškovaní, o shabaní pokradnúť cirkevné kňazské majetky mameluci vyslanci židovskí otroci odhlasujú, to sa samo sebou rozumie. Ten kanceli §. smeruje sa hlavne tiež i proti „ľudovej strane, na zničenie ľudovej strany. Takýto §. takýto zákon potrebuje len židovsko-zednárska vláda, ktorá si je

vedomá, že bezprávie pácha, zločinu sa dopúšťa a má strach pred obhájcami práva nohami šliapaného. Židovsko-zednárska vláda má strach pred „ľudovou stranou“ preto všemožne sa vynasnažuje ju zničiť, lebo ľudová strana neohrozene zastáva všetky tie sväté práva, ktoré židovsko-zednárska vláda nohami šliape.

No, kto ešte ani teraz nevidí, že židovsko-zednárska háveď, liberálni tatári, títo židovskí otroci sú podliackého smýšľania, ktorí kresťan katolík, či je to svetský, či kňaz s touto podlou židovsko-zednárskou liberálnou háveďou, s touto sberbou satanášovou sa priateli, s nimi drží; no ten trpí na hroznú duševnú slepotu, je hrozitánskou slepotou ranený, je opravdu „sprosták a na šibenicu súci hlúpak. A predsa, bohužiaľ, sú mnohí ešte i teraz i svetskí, i kňazi takí sprostáci, takí hlúpaci, ktorí to podliactvo, tú huncútsku rafineriu tých židovsko-zednárskych liberálnych tatárov nevidia, videť nechcejú. Takí sú všetci tí svetskí i kňazi, ktorí ešte i teraz s tými liberálnymi, židovsko-zednárskymi tatármi sú intimní pajtaši, na ich stránku kortešujú, na ich stránku ablegátov do snemu volia, ich v jejích zkazonosných snahách napomáhajú, ktorí sa ešte i teraz chvastajú „én liberális kormánypárti vagyok, voltam és leszek,“ a tak na zkaze a záhube, na zničenie cirkve katolíckej pracovať pomáhajú, hnusnými, ohavnými Judášami, zradcami Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve sa stávajú. — Jako že to môže jeden kresťan katolík, jeden katolícky kňaz nečo takéhoto učiniť, stať sa ohavným, hnusným zradcom Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho sv. Cirkve? Jak že to možno pochopiť? To sa len tak môže pochopiť, jako sa pochopí, prečo Judáš iškariotský spojil sa s úhlavnými nepriateľmi Pána Ježiša Krista, so zákoníkami a fariseami, a stal sa zradcom. Judáš preto sa spojil s nepriateľmi Krista pána, a stal sa zradcom pretože jako svedčí sv. evangelium „vošiel do neho diabol“ Joan. 8: 44.

Keď už bol diablom podsadnutý, šiel ku farizeom a zákoníkom a prijal od nich krvavú mzdu 30 strieborných za zradu. Podobne, jako do Judáša iškariotského, tak „vošiel diabol“ do všetkých tých svetských i kňazov, ktorí s úhlavnými nepriateľmi Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, s nynejšími zákoníkami a farizeami, s liberálnymi tatármi, so židovsko-zednárskou háveďou, sberbou to satanášovou sa spojujú, na jejích stránku kortešujú, na jejích stránku ablegátov do snemu volia, a týmto činom hnusnými, ohavnými zradcami Pána a Boha svojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve sa stávajú, a za tú svoju ohavnú zradu od židovsko-zednárskej hávedí, od liberálnych tatárov mzdu

dostávajú, a tá mzda je: nejaký úrad, niekoľko strieborných, víno, pálenka, špiritus, pijatika, žranica atď., slovom: mästné hrnce. Kňazom ale tiež niekoľko strieborných, červené pásiky, zlaté krížiky so zlatými retiazčkami. Máme o takýchto mzdách u nás dosť príkladov. A túto mzdu prijímajú preto, pretože do nich tiež jako do Judáša iškariotskeho „vošiel diabol.“ Lebo to by ináčej nebolo možno, aby sa s liberálnymi tatármi, so židovsko-zednárskou hávedou, sberbou satanášovou, úhlavnými to nepriateľmi Pána Ježiša Krista a jeho sv. cirkve spojovali, od nich mzdu prijímali, a tak ohavnými hnusnými zradcami Pána a Boha svojho Ježiša Krista sa stali. Ba áno, títo rynejší Judášovia zradcovia sú horší, nežli bol Judáš iškariotsky. Bo Judáš iškariotsky ač bol zradcom, mal ale- spoň ešte kus charakteru, keď ožefiac svoj podliacky skutok, hodil nazpät židom 30 strieborných a sa obesil. Ale títo rynejší Judášia nemajú ani za mak charakteru, neželejú, nelutujú svoj podliacky čin, skutok. Nehodia nazpät tú mzdu, ktorú za ohavnú zradu dostali, ale sa s ňou ešte chvástajú verejne, jako by už ani iskričku citu hanby nemali praviac: ja za tú mzdu zrady „liberalis, kormánypárti vagyok, voltam és leszek.“ Toto je už skutočne diabolská zarytosť, zatvrdenosť, nekajúcnosť. Týmto hnusným Judášom, zradcom je zaiste menejšia tá od liberálnych tatárov, od židovsko-zednárskej hávedy sberby satanášovej daná mzda, nežli Pán Ježiš Kristus a jeho sv. cirkev. Avšak jako Judáš iškariotsky zas úženému trestu Božiemu neušiel, tak i moderní Judášovia prís- nemu trestu Božiemu neujdu, jestliže sa za včasu na pokánie nedajú. Neujdu prís- nemu trestu Božiemu ani tu na tomto, ani na dru- hom svete.

Nuž a ty, milý kresťane! vidiac a vediac všetko toto, čo liberálni tatári, čo židovsko- zednárska háveď, táto sberba satanášová proti Bohu Ježišu Kristu, proti jeho sv. cirkvi, proti kresťanskému ľudu vystrája; vidiac a vediac, jako táto háveď, táto luza, na zkáze a záhube sv. cirkve Kristovej a tým i na zkáze a záhube jak hmotnej tak mravnej ľudu kresťanského pracuje, vidiac a vediac toto, ty by si ešte i teraz chcel a môhol s touto prekliatou, zlore- čenou, hávedou, sberbou satanášovou držať. Ty by si môhol a chcel ešte i teraz na stránku liberálnych tatárov, na stránku židovsko-zed- nárskej vlády ablegátov do diety voliť? Ty by si môhol a chcel byť podlým, hnusným, ohav- ným zradcom Pána a Boha tvojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve? Odstúp to od teba! Lepšie by ti bolo, aby si sa nikdy nebol na- rodil, lepšie by ti bolo, aby si si mlynský

kameň na šiju uviazal a do hĺbokosti morskej sa vrhnul, nežli aby si sa ku liberálnym tatá- rom, ku židovsko-zednárskej hávedy, sberbe satanášovej pridal, a s ňou držal, na jej stránku ablegátov do diety volil. Nie kresťane milý! takéhoto hrozitánskeho zločinu o pomstvu do neba volajúceho chraň sa dopustiť. Chraň sa byť tak ohavným, hnusným, zradcom Pána a Boha tvojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve. Pamätaj na tvoju dušu, na tvoju spásu. Prosím, zaklínam, zaprisahám ťa na Boha živého troj- jediného, blahoslavenú Pannu Máriu, všetkých Božích svätých a na všetko, čo ti je svätého, nedaj sa nikomu a ničím na stránku liberálnych tatárov na stránku židovsko-zednárskej hávedy zvest, buď hotový rádnej jakékoľvek prena- sledovanie, jakúkoľvek trýzeň snášať, trpieť, áno i krev tvoju vycediť, smrť podstúpiť, nežli do tábora židovsko-zednárskeho liberálneho vstúpiť a tam pod zástavou satanášovou proti Pánu a Bohu tvojemu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi brojiť; bo beda, prebeda by ti bolo, prís- nemu trestu Božiemu zaiste by si neušiel, ani na tomto, ani na druhom svete. Trest, jaký za- stihne zradcu Judáša, ba áno ešte horší by i i teba zastihne. Preto kresťane milý! jestli ešte i len iskrička lásky ku Pánu a Bohu tvojemu Ježišu Kristu a jeho sv. cirkvi v srdci tvojom plamená, slúb sväto-sväte, áno prísahou sa za- viaž, že nikdy a nikdy ani za všetky svety ku stránke židovsko-zednársko-liberálnej, stránke to satanášovej sa nepridáš, že si hotový radnej smrť podstúpiť, nežli to učiniť. Dokazuj kresťane milý! dokazuj vždy a všade pred priateľmi i nepriateľmi i slovom i skutkom, že si, a chceš zostať až do posledného dýchnutia tvojeho s telom i s dušou oddaným, verným vyznavačom a bojovníkom Pána a Boha tvojho Ježiša Krista a jeho sv. cirkve, že si hotový za neho i krev tvoju vycediť i život tvoj položiť, tak jako i On za teba svoju svätú krev vycedil a život svoj položil, že v jeho tábore, pod jeho zá- stavou, zástavou to sv. jeho kríža údatne, zmu- žile a neohrožene povždy budeš bojovať.

Vieš, ale milý kresťane, ktorý tábor je te- raz u nás v Uhorsku tábor bojujúci pod zástavou sv. kríža Kristového? Sú u nás v Uhorsku teraz dva tábory. Jeden tábor je Pána Ježiša Krista pod zástavou jeho sv. kríža; druhý tábor je tábor satanáša pod pekelnou jeho zá- stavou, židovsko-zednársko-liberálnou. Tábor Pána Ježiša Krista je „ľudová strana,“ tábor satanáša je židovsko-zednárska-liberálna vládna strana.

Jednu z týchto dvoch strán, kresťane milý, si vyvolíš, do jedného z týchto dvoch táborov vstúpiť musíš. Aut, aut. Abo, abo. Buďto do

tábora Pána Ježiša Krista, abo do tábora satanáša. Musíš byť buďto vojak, bojovník Ježiša Krista, — Kristián, buďto vojak, bojovník satanáša, — satanista. — Viem, že ta až hrôza pojíma i len pri pomyslení stať sa satanistom a radosť naplňuje srdce tvoje, stať sa Kristiánom. Nuže milý kresťane, ta sa do tábora Kristového pod zástavu jeho sv. kríža, do tábora ľudovej strany. Tu v tomto tábore pod veľaslávnou zástavou sv. kríža Kristového sme, údatne, zmužile, neohrozene bojujeme proti žoldnierom satanášovým, židovsko-zednánským liberálnym tatárom. Boh bude s nami, a keď Boh s nami, kto proti nám, ani brány pekelné nás nepremôžu. Slavné bude víťazstvo naše, víťazstvo kríža Kristového nad satanistami. — Sláva, večná sláva našej zástave sv. krížu Kristovému! Sláva našej ľudovej strane! Sláva všetkým jej verným bojovníkom! Sláva!!!

Ondrej Rojko, vyslúžilý farár.

Liberálna návšteva Ivána Ivánkoviča.

Liberálni mameluci vediac, že voličom to slovo „liberál“ sa tak zhnusilo, že keď ho počujú, všetky tie huncútstva, podlosti, násilensťva utlačovania príndu im na um, ktorých sa liberáli behom 30 rokov dopustili, a preto len pod dôzorstvom služného, notárov a žandárov opovažujú sa účtovať so svojho 5 ročného účinkovania.

A ponevác pri týchto účtoch nevedia iné udat, iba že proti vôli ľudu odhlasovali ten nenávidený cibilný sobáš, štátne drahé matriky, že kresťanstvo nohama pošliapali, keď beznáboženstvo zákonom potvrdili, — nuž aby sa s týmto vychvaľovať nemuseli, miesto toho na podlý spôsob očerňujú, osočujú ľudovú stranu, myslia si, že takýmto spôsobom navždy zraťnú priazeň zas si získajú.

Podobne smýšľal Iván Ivánkovič vyslanec kulpinského okresu, keď na počiatku augusta navštívil obec Petrovác (bačská st.). Sprovádzali ho: služný, komisár polície, notár, Lehocky, mameluk sučiansky, a ešte niekoľko neznámych panákov. Utiahli sa na dvor obecného domu, kde Ivánkovič z papiera „rečnil“ po srbský. Vychvaľoval až do tretieho neba liberalismus. Po ňom Vilem Lehocky, dobre známy mameluk sučiansky z Turca začal „rečniť“ a takto sa predstavil: »já som luterán a slovak« myslia si, že keď sa takto vysloví, že všetko od radosti jasať a trhať sa bude za ním. Avšak sklamal sa. V svojej reči odvolával sa, že vo vlasti našej za tisíc rokov všetky národnosti a náboženstvá v pokoji žily, a že tento pokoj ľudová strana kazí. Tu začal obširno tárať, že jako katolíci evanjelikov utlačovali; že katolícki kňazi nariadenie Csákyho zachovávať nechceli; že katolícki kňazi evanjelické duše „kradli,“ že ľudová strana nariadenie Csákyho chce nemožným učiť len preto, aby i na budúce katolícki kňazi evanjelické duše „kradnúť mohli.“ Konečne vychvaľoval liberálnu „slobodu“ a ponevác z poslucháčov mnohí sa mu do reči miešali, vyzval ich, že ak sa komu páči, aby tiež rečnil.

Na skutku dostal p. Lehocky odpoveď od pána Jána Grúnika a Štefana Labátha, ktorí s tej „liberálnej

slobody“ závoj odkryli a dokazujú im, že zakiaľ držali petrováččania s vládou, aj slovenské divadlo im dovolené bolo, jaknáhle ale sme sa ku ľudovej strane pripojili, divadlo nám viacej nedovolili, ano, liberali vo Vašvári, Varíne, Pandorfe dokázali, že v jak veľkej úctivosti majú krajinské zákony.

Lehocky bránil vládu, a sľúbil, že vláda maticu Slovákom naspák dá a že tak on, jako aj Ivánkovič na tom budú, aby slováci mali svoje gymnásium, alebo aby sa slovenská reč v stredných školách vyučovala. Na čo odpoveď dostali, že veru petrováččani preda len pri ľudovej strane zostanú, a že márna je ich snaha, evanjelikov proti katolíkom búriť. Konečne pán Lehocky na srdco im kládol, že aby jedine len „Vlast a Svet“ a „Oprav-divého Kresťana“ čítali, lebo že to sú najlepšie noviny. Konečne jedon žid u drel jedneho spoluobčana, ale ten tak mu capnul medzi uši, že sa s nim svet točil, čím sa návšteva dokončila.

Čo sa z tejto návštevy učíme? Učíme sa, že liberali búria oččanov v prítomnosti služného jedon oproti druhému, a že jestli výsledkov ich búrenie nemá, to len tomu sa má poďakovať, že teraz jak katolíci tak aj evanjelici dobre vedia, že ich spoločným nepriateľom je: židovský liberalismus. Lehocky vychvaľoval liberalismus. Ach zname už túto bestiu, a vľasy nám dupkom stávajú, keď si pomyslíme na spustošenie, ktoré liberalismus zapríčinil. Liberalismus bol, čo chudobu až do prachu utlačil, a židov na tón posadil. Liberalismus bol, čo kresťanské náboženstvá nohama šliapal a pohanstvo zákonom potvrdil. Liberalismus bol, čo sviatosť od Krista založenú rovnou učinil obriezke židovskej. Liberalismus bol, čo všetky národnosti utlačil, len židovskú národnosť povýšil. Liberalismus je príčinou všetkej chudoby, biedy a nůdzy. Liberalismus páchal a potvrdil tie podlé komisnosti pri voľbách v Nitre, v Stupave, v Trenčiansku, a všelikde inde. Liberalismus bol a je tou lúpežnou bandou, čo ozbijá o volebné právo statočných občanov, a miesto nich uvádza do menoslova v kaftánoch loziace sa šmatľavé ploštice, sluhov, drábov, zameťáčov, lampizažaňáčov a iných ničomníkov, aby títo „slobodne“ libeľov volili.

Ach pane Lehocky, keby sme všetky hriechy, bezbožnosti a huncuistva spomenúť chceli, ktorých sa liberali dopustili, netoľo by tomu konca kraja. Od tejto bestie, t. j. od liberalismusu jakožto od dajakého nakazeného človeka utekáme, a to isté aj druhým radíme.

Avšak liberali aj ľuhajú, jako obecní dedinskí cigáni, veť prekrucajú, len, aby si priazeň ľudu získali. Nuž či to není ľuhanie o katolíckych kňazoch tárať, že „evanjelické duše kradli.“ Úfame, že Petrováččania su o mnoho múdrejší, než by takúto hlúposť uvereli. Lež keď je už reč o krádeži, nuž za potrebné držíme podotknúť, že nie katolícki kňazi sú tí, čo duše kradli, ktoré len dľa kotrby Lehockého dajú sa ukradnúť, ale liberali sú tí, čo kradnú, jako to mnohé známe krádeže najlepšie dokazujú. Konečne Lehocky také veci sľubuje, ktoré ani z ďaleka nemá úmysel uskutočniť. Keď on žiada, aby bezbožná vláda zakladinu shabanú Matici vrátila, nuž prečo že to verejne aj v snemovni nežiadal? Ľudu sľubujú liberali pred voľbou zlaté lory, a keď sa do snemovne dostali, opovrhnu ten ľud, ktorý ich vyvolil, aby ho zastupovali. Voličia sučianski, keď ku vám Lehocky zaklopa a vás o vaše vôtum prosíť bude, dvere mu ukážte. Není hoden vašej dôvery ten, ktorý sa tak drží, jako váš Lehocky.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Krestana“, aby nesašli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, ktorý nenie ducha krestanského.

Na prosbu mnohých sme sa odhodlali, že vydáme

Velký
„Krestanský kalendár
ľudovej strany,“

už vyšol z tlače, a je v hocktorej chvíli k dostaniu pod týmto nápisom:

**Františ Bleszkány, Budapešť, VIII.
Mária-Tereziatér. 9.**

S úctou

Vydavateľstvo.

V húšti riavy.

Sedím, dumám v húšti riavy,
Pozerám do vln.
Jak tá voda, beží hravý
Žitíá môjho čln.

Vetvy šumia, hvizdy zunia
Píniek, drozdov, žln.
V hluku, huku plynie u mňa
Ľahký žitíá čln.

Svevol' mušiek, padlé listie
Trhá krásu žbln.
I môj stíhnu strasti iste
Krehký žitíá čln.

Stíhnu švisty, sprýchne lietko,
Vymre slasti pln.
Sviežosť, radosť — ztrati všetko
Biedny žitíá čln.

Zaplesá háj, kvety kynú,
Sfrskne striebro vln
Zvädla mladost? nemáš inú,
Pustne žitíá čln.

Pipuškin.

Ďalekohľad a Straka.

(O veľkoborovskom meteore).

Z Kvačian ponáhlal som sa do Mikuláša na trh; bolo 9-ho júla 1895. Poniže podžupánového majora na krížnej ceste pripojil sa ku mne Prosečan, ktorémužto čo tiež idúcemu na trh rád som bol, aspoň sa mi v rozhovore s ním cesta lepšie míňala. Po vzájomnom pozdravení predstavili sme sa jedon druhému.

„Mám to šťastie predstaviť sa vám, som Bálint Ďalekohľad.“

— Ja som Martin Straka — riekne on.

„Kam idete?“

— Do Mikuláša na trh.

„Čo idete kupovať?“

— Kosu, keď by len dostal dobrú.

Po všeliakých drobných otázkach pýtam sa ho:

„Čo nového máte?“

— U nás všetko staré, ale vo Velkom-Borovom jest. Už ste hádam počul, že v minulý piatok v Mikuláši 375 zl. rozdelili Bobrovenom za ten meteor, čo zpadol u nich.

»Počul som, ale ja to za pletku držím, neverím, že by za sprostý kameň toľkie peniaze dali.«

— Už je tak — riekne Straka — svätá pravda, toľko zaň dostali.

»A jakože ich podelili?«

— Dost' zle; kostolu dali 50 zl., nálezcom 125 zl. a majiteľovi gruntu, na ktorého zem padol 200 zl.

»No-no! veru sa im pomastilo. Ale pane Straka, mne je len to divno, že tomu už osem týždňov, čo ten kameň zpadol, a len teraz ho kúpili páni; i to som počul, že jedon professor z Temešváru 500 zl. zaň dával, ale ja to za bajku pokladám, jako i tie všeliake reči, ktoré počuť od ľudí o páde toho kameňa. Ja by už tak rád slyšať pravú a celú históriu, čo sa vlastne dialo s ním, — hovorím celú, bo niečo aj ja znám istého.«

— Pane Ďalekohľad! ja by vám môhol poslužiť, ja som schváľne bol na Borovom, aby som sa dozvedel, čo je vo veci, bo ma to veľmi interesovalo.

»Buďte tak dobrý pane Straka, vyrozprávajte mi to, čo ste od ľudí tam počul, a ja zas' poviem vám, čo som sám videl, bo, povedám vám, že aj ja viem niečo istého.«

— Keď tak žiadate, milerád vám poslužím, len že vec musím od počiatku započiat. — Stalo sa to 9-ho mája ráno po 6-tej hodine niekoľko minutami. Podnebie bolo jasné a len kde tu obláčok tiahol sa ponad Veľké-Borovo. Zrazu . . . .

»Odpustte pane Straka, že vám reč pretrhnem, — vy ste toto len počul od Borovenov? či nie tak?«

— Áno.

»Teda ďalej idem ja pokračovať, bo som ja to sám videl, čo ste chcel hovoríť, práve som bol na Prosečnej (na vysokom vrchu nad Prosiekom, Kvačanmi a Borovým) pri voloch. Nie nadarmo volajú ma Ďalekohľadom, všetko som dobre videl, a preto — odpustte — lepšie vám to ja poviem, jako vy mne, keď ste len počul. Dobre ste povedal, že asi 6 hodín bolo, keď zrazu strašný buchot bolo počuť v povetrí. Hneď som hlavu vrazil do pľiec. Kdesik vojsko striela — myslím sebe. Puk, puk! druhý raz zavznelo niečo hlasnejšie, načo som od strachu padol; tu znova: puk, puk, puk, že sa až Prosečná zatriasla, a za tým tak hvízďalo, jako čoby všetci študenti celej uhorskej krajiny z remienok po tisíc kamienok boli hodili.

Studený pot vybehol mi na čelo, i on chcel vidieť čo sa robí. Nikdy som takej streby nepočul. Darmo som pozeral k oblohe, či tam nejaké vojsko nebeské netiahne. Krome tých pár obáčkov nič som nevidel na modrom nebi, nič som viac nečul. Zvedavo som pozrel na Borovo a Joob-Rástoku, či tam nehorí, jestli strelba ohnivá bola. Miesto dymu a ohňa videl som blízko Joob-Rástoky, v chotári borovskom taký kúdol prachu na jednom záhone, jaký vídavať po cestách, keď vietor kotúče robí. Kým sa kúdol rozšíšiol, v tom istom okamžení po strelbe, videl som mnohíe Borovenky na dvoroch nafakanie. Pri potočku tie, čo plátno rozťahovali, rukáma zalamovali, iníe sa triasly jako osyka, jednej niže kostola šaflík z rúk vypadol, keď ho ošipalým niesla, farár z fary von vybehol, roľníci s volkami zastali a po vysokom nebi hľadeli, čo sa robí. Každý, kto to počul, bál sa musel.

Nedaleko od Borového, asi na 12 minút, orali štyria Boroveni a s nimi jedon chlapec. Týchto som práve videl idúcich už ku miestu, kde kúdol prachu sa válal. Asi na 300 krokov to bolo od jejích pluhov. Pridúc na miesto, razom prstami ukazovali to miesto, kde muselo niečo zpadnúť, najšli nepatrnú jamku do zeme. Dali sa do vyhrebania, a po malej práci, z hĺbky asi na $\frac{3}{4}$ metra vyhriebli čierny kameň, ktorý musel byť veľmi ťažký, bo ho rad radom na rukách nadhadzovali.

— Šesť kilov mal, pane Ďalekohľad.

»I ja som tak počul. Potom, keď sa ho dobre naprezerali, jedon z nich vzal sekeru a tik po ňom, ale viac razí, kým z neho za tolko odpadlo, jako na príklad za šesták odmladu. Kúsok tento odtiknutý hodili do ohňa, a po chvíli ho prezerali, čo sa stalo s ním. Keď videli, že je on ver takýistý, šmacli ho zpiatky do ohnivého popola, kameň ale do pluhového vozíka pochovali, za múdrejšie uznajúc, keď sa ďalej do orania dajú. — Celý strachom a dítom pomätený pojal som si volky a kráčal som zamyslený do domu. Toto všetko som na moje oči videl, a ver dobre mám. Teraz už vy pokračujte pane Straka, čo ste ďalej počul.

— Pár razi som vám chcel v reč skočiť, pane Ďalekohľad, ale škoda by bo'a ju pretrhať, preto teraz doložím, čo som k tomu ešte niečo počul. Z väčša tak isto aj mne vyprávali na Borovom o páde kameňa, len že nie tak živo a zaujímavo, jako vy priateľu. Počul som, že angličan šiol na vetrolodi, a že on ten kameň na Borovo vypálil, iní zas vraj vyprávali, že vojsko tiahlo v balónoch, že dym videli v oblakoch; niektorí si na delostrelcov mysleli, iní že divie svine v Prosieku plašia, i na pracháreň rozbúšenú si niektorí pomysleli.

»Pane Straka, to taká strelba bola, že v prvom okamžení na všetko včul porátané by človek bol myslel, lenže teraz je už vec istá, že ten angličan, to vojsko a ten dym, bolo len babské videnie, a vec vymyslená. Ja som nič nevidel, odkiaľ kameň zpadol, a preto až do n dáva som hlavu lámal, čo to môhlo byť; viackrát som ani zaspať nemôhol. Len pred pár dňami som počul v Mikuláši, že to meteor, taký kameň spadol, ktorý z nebeských telies odpadúva s veľkým praskotom. Len škoda, že ho tí roľníci rozbili. Neviete-li pane Straka, prečo to urobili?»

— Aj to vám poviem. Z prvoti sa báli od pluhov odísť na to miesto, že muselo z neba čosik zpadnúť; potom osmelení, keď už kameň mali, povedali si, že

z neba hádam len čisté z'ato padá; toto domnenie bolo príčinou, že z kameňa kus odbili.

»No čo že sa ďalej dialo?»

— Celý deň vraj len o tej strebe bola reč na Borovom a na okolí; farár mal dost roboty ľud od povery chrániť, a jejích háľky vyvracovať, sám ešte doista nevediac, čo sa vlastne stalo. I to som počul, nie síce na Borovom, ale v Mikuláši, že ten kameň sám farár vyhrebal a do richtára priniesol. No ale z vášho vyprávania viem už teraz, že je to vymyslená vec

»Veru vymyslená, to je siobodnomyselne lhárstvo a táraniny. Farár — jako som počul — prvý deň o meteore nič nevedel. No ďalej pane Straka

— Tak jest, nevedel, jako hneď odomňa uslyšíte. Roľníci spomenutí po skončenej dennej práci, brali sa domov i s kameňom. Sotvá prišli, už hufami prichodili do domu jejích kameň obzeť. O tomto v ten deň len vyšný koniec obce vedel, kde totižto tí šťastliivi nálezci bývajú. Druhý deň — jako som počul — richtár povedal farárovi, že je už tu tá vec, ktorá včera strielala: kameň zpadol z neba. Farár sa vraj rozosmial a neveril, ale na uistenie richtára poslal jedneho chlapa po kameň, ktorý ho skutočne priniesol na faru.

»A jako že vyzeral?»

— Ja som ho síce neidel, ale dľa vyprávania Borovenov aj to viem. Bol celkom čierny, podlhovasty, veľkosti ľudskej hlavy, povrch jeho nebol celkom hladký, ani veľmi rapavý, miestami mal dlhé vrásky, pomštenému čelu podobnie; na jednej polovici bolo poznať, že sa odtrhol od iného telesa, alebo, že od neho v letku iníe ešte odfrkovali, bo tá polovica tak vyzerala, jako keď z kameňa kus odtlčíeme, na čo tento svoj prvotný povrch ztratí. Na tom mieste, kde roľníci kus z neho odbili, nebol čierny, lež zlomenej ocele podobný, prostriedkom sa tiahla pozlátistá čiara v podobe polkruha. Celý meteor vážil vraj šest kilov. Takto mi to vyprávali tí, kt rí kameň videli, nuž neviem či je všetko pravda. — Farár ho potom, čo zriedkavý kameň od jedneho z tých štyroch roľnikov za dva poháre vína dostal — nezaujúc jeho hodnotu a vzácnosť. Celie vraj tri týždne bol kameň na fare, kde ho mnohí občania, ba i niekto i páni z Mikuláša obzreli. Ešte podnes mi líto, že som ho nevidel.

»A kde že je vlastne teraz?»

— Už je vraj v Pešti vyše štyroch týždňov.

»No to ho môžeme uvidieť — usmial sa Ďalekohľad. A jako že sa stalo, že ho ten profesor z Temešváru nedostal, a chcel dať zaň 500 zl.?»

— Keby ste vedel, kolko bolo patálie s tým kameňom, až ma uši zabolely, keď som to počúval.

»Veď vraj aj v novinách stálo o ňom»

— Bolo i v mojích pár riadkoch, i to zle.

»A jakie že čítate?»

(Pokračovanie nasleduje.)

Čas. 18. aug. v Budapešti bolo 18 stupňov tepla. Najteplejšie bolo v Szatmáre 20 stupňov, najchladnejšie v Orave 15 stupňov. V celej Europe je pršľavé počasie.

4-ho septembra do Viedne pôjde srbský kráľ Alexander, potom ale o dva dni do Černejhory si zajde na návštevu.

Kráľovská knážna Mária Dorota, dcéra to kráľ. kniežata Jozefa, v Schönbrunne bude mať sobáš, a nie v Uhorsku.

Knieža-primáš Vaszary čo sa navrátil z kúpeľa do Budapešti, celkom utiahnuto žije vo svojom paláci. Po slávnosti svätoštetfanskej ale zas sa navráti do Balaton-füredu.

2400 liberálov dorazilo tieto dni do Judapešti na osobných 4 vlakoch.

Sbor biskupský sa v Budapešti síde 19. aug. na poradu, na ktorej sa pojednávala samospráva katoľictva a sriadenie platu kniazského, čili kongrua.

V Temešvári držali socialisti poradu, jednohlasne prijali právo všeobecného hlasovania. Ľudová strana ale sa im veľmi prikrí. No my sa nad tým nevidíme, lebo však ľudová strana má na práporoch obranu kresťanstva vypísanú, kdežto páni socialisti proti kresťanstvu a panujúcemu poriadku bojujú.

V Ujvidéku starý honvéd Karol Štefanis už preplával kanál široký, keď ho porážka zastihla a tak on už pri samom brehu sa utopil.

Veľký ladovec a víchor pustošil tieto dni v Sedmohradsku, podobne i v Chorvátsku. Bude to bieda v tomto milleniumovom roku. No však keď nebude chleba, aspoň máme nové poriadky.

Múdry elefanty sa nachádzajú v Budapešti v zábavnici Somossyovej, a to na toľko, že i hudbe sa rozumia. Obecenstvo sa tam na toľko rozveseľuje, že mnohí za brucho sa chytajú od smiechu.

V Urmíne pri Nitre majú notára, ktorý je už vyše dvoch rokov ešte vždy len zástupcom. Vrchnosť nevypíše volbu. Asnaď sa to len nerobí preto, že ho nepovažujú za málo liberálneho.

Asi 2000 členov kat. spolkov a kruhov sa sišlo v Budapešti, kde sa radia, čo a jako by sa dalo odpomôcť terajšiemu chladnosti náboženskej. Porada trvala od 16—19. Dal by Boh aby i výsledok bol taký, s jakým nádherným oduševnením sa oni sišli.

Roztopašní mládenci zle pochodili v Burjánfalve. Oni totižto v krčme počali neporiadok činiť, následkom čoho ich žandári napomenuli. Oni si to ale nevsímli. Nastal boj, v ktorom dvaja o život prišli. Kedy už čo dobrého vyšlo z krčmy.

Oprava. Na obálke *Kalendára ľudovej strany* stojí, že drahocenného obsahu knížka „Dom Tobiašov,“ vlastne „Dom svätý čili život Tobiašov“ je k dostaniu u dp. Richarda Osvald, farara na Teplej o. p. B. bánya, za 15 kr. To je chybné udané, lebo veď každý uzná, že knihu skoro 300 stran obsahujúcu u nás nikto za 15 kr. dať nemôže. *Cena jedného viazaného výtisku je 65 kr. s poštou*, aj to tak nízka, s akou sa pri našich slovenských knihách nestretávame. Odporúčame toto znamenité dielo, ktoré sa už v septembri t. r. rozposielat bude, čo najlepšie; bár by si ho každá katolícka rodina zadovážila, lebo z neho naučila by sa, jakou má byť na česť Božiu a svoje spasenie zvlášť za našich smutných a k nevere svodiacích časov. *Vydavateľstvo „Veľkého kresťanského Kalendára ľudovej strany.“*

Na pokánie sa dal zednár slobodný Domenico Margiotta a v memorandume zriedkavej vážnosti píše, jako povstalo terajšie sjednotené Taliansko, ako

klamali ľud, jako bola národná jednota len pláštom, pod ktorým zednári cirkev utlačili.

Z Berzevicu nám píše, že tam chlapec úradníka, ktorý ešte len desať rokov má, hodil kameň na druhého chlapca krivonosého, následkom čoho tento hneď klesol a doma zomrel. Toho vraha chytili.

List peňažný sa ztratil na pošte, ktorý skrýval v sebe 8250 zlatoviek. Vyšetrovanie doposiaľ je bez výsledku. Vec je už policii odovzdaná.

Oblak sa pretrhol v Päťich Kostoloch a náramne moc škody sa tam narobilo. Nad čím sa smiľoval príval, to spustošil ladovec. Hrozno je preč. Podobne bezpočetné chýry sme dostali aj z iných častiek a krajov Uhorska.

Liberálne zachádzanie bezstranné. V Satmáre sa malo jedno prázdne miesto zaplniť u školy r. kat. Medzi ostatnými na prvom mieste bol kandidovaný učiteľ Fraňo Szepacher, lebo jeho vysvedčenie bolo najvýbornejšie; predsa ale buchol, lebo vraj náramný zločin je na ňom, t. j. on je ľudového smýšľania.

V Kistelku dvaja šuhaji Anton Csáki a Pavel Kiss v nočnú chvíľu napadli krčmu Kordáskynú. Ju poviazali a nútili, aby im zradila, kde má svoje groše. V tom ale išli tade ženci, čo keď tí dvaja zbadali, hodili krčmárku do komory, oni ale na bok skocili a kričali cez oblok, že kto sa nesková, toho zastrelia. A aby tým dôraznejšia bola ich výhrzka, si i pukli dakofkokrát z flinty. Lenže práve to bolo ich nešťastie, ponevač prišli čenici a panákov do žalara pukli.

Nepriateľ dediny. V obci Vizme Kubo Weinberger uz od davna sa fahá za prst s celou obcou. Nedavno tiež si začal v krčme s dakofkými svadu; tito ho chceli trochu natref bez másti, ale on im za včasu päty otrčil. — Jedon občan ho chcel cez oblok zastrelit, guľa ale zabila miesto Weinbergera Weisa, ktorý prave bol do izby vkročil.

Vo Vrbovom čudno sú vraj menoslovy voličov popísane; aj taký má vôto, komu sa o ňom ani nesenivalo, a taký ho nemá, ktorý by si nikdy nebol nato ani pomyslel, že by sa kto opovážil čahať za jeho volebným právom.

Oznam. Processia *podhorská* vydá sa na cestu do Maria-Cellu 4-ho septembra. Kto sa chce pripojiť, necn si vymeni kartu až do Viedne. Z Prešporka pohne sa vlak menovaného dňa o 7 hodinach, 14 minutach. Cesta bude sa konať väčším dielom po železnici a bue stať vyše 4 zlatých.

Slávna processia pôjde s Budapešti do Maria-Cellu 5-ho septembra t. r. z kostola p. p. františkánov, vyzývame ct. kresťanov katolíkov, aby sa ku tejto processie čím vo väčšom počte pripojili. S úctou vodca tohoto prôvodu. *Irén Majzon.*

Majiteľov tureckých žrebov (lósov) vo vlastnom ich záujme upozorňujeme, aby si svoje žreby za *uhorské cenné papiery* zamenili, alebo na predaj pánu **LUDVIKOVI STEINER** poverencovi parížského „*Credit Lionais*“ v Budapešti, VII. okres, Dobutcza číslo 106. III. poschodie, 28 dvere poslali.

Bernadetta, blahoslavené lurdské dievča medzi svojimi ovečkami.

DOPISY.

PIEŠŤANY 20. aug. 1896.

Šlachetný Pane!

Už aj k nám zavítal „Veľký Kresťanský Kalendár ľudovej strany;“ pán kaplán totižto ho rozširuje medzi nami.

Ešte som nevidel a nečítal kalendár tak rozličného obsahu. Dobrá myšlienka to bola, nám také dielo poskytnúť. Môžu sa z neho poučiť aj pasieri, aj veriaci.

Ja som síce neučeného rozumu človek, ale predsa toľko len mám za ušama, že som spatril výberné vlastnosti tohoto diela. Keby ono všade malo tak horlivého rozširovateľa, jako u nás, vtedy by si ľudové zásady ešte väčšie pole boly v stave zaujať.

Je pravda, že vojtočský, lurský a iné kresťanské kalendáre sú výborné a dobre účinkujú. Ja ale si predsa len myslím, že keď všetko a všade politizuje teraz, nech aj kalendár čo celoročný priateľ domu nebočí od toho. Vo vašom kalendári ale je dosť ližičiek politiky tak, že aj pánu Szalavszkému by sa mohlo kýchať, keby to dielo do hrsti vzal.

Keď svoje srdečné vďaky ešte ráz kladie na papier vám za to, že ste si nezasúženou obetou avestou tento nový stĺp ľudovej strany vystavil, prajem vám z hĺbín svojho srdca, by vám Boh aspoň toľko odberateľov doprial, koľko ľudí sa zasmieja na tom obraze vo vašom kalendári, v ktorom ten za kožkami sa lepajúci žid za nos sa zavesil.

U nás to ináč s poľom smutno vyzerá; slama zhnila, zbožie vyklelo a porástlo. No ale však keď Pán Boh vrabcov prechová cez zimu, On ani na nás nezabudne. S úctou kresťanskou *Jedon majster.*

Z Trenčianska.

Veľaváženy pán Redaktor!

Zatva sa nám započala, len počasie máme veľmi neprajné. Zamokla nám reč a bojíme sa, že nám i zemiaky veľmi zamoknú a budú hniť. Zamokly i hlavy našich pánov ablegátov a nevieme, či v nich dačo rehnije. Veď ani jeden ablegát trenčiansky nedrží za hodné, medzi svojích voličov prijsť a účty skladať. Ani len jeden nesvolá voličov svojích a neopýta sa ich, ako sa máte, ako sa vám páčia tie nové matriky a nové sobáše! Páni ablegáti teraz už odľukovať budú po kúpeľoch po tej ťažkej práci, ktorú na výstave v tej „Balatončárde“ prekonali. Veď to nenie špás, celý deň sedliakov vodiť po výstave a potom „lačných krmít a smädných napájať.“ Najviac lačných že p. Kaco dopratal, a najviac smädných zase ten pán dolifroval, ktorý často býva ukrutnou žižňou trapeň a vždy spieva si tú starú nōu; hajdinom dánom. Tento pán aspoň raz v živote svojom náležite obozrel si a preskúmal „pivostrek“ na výstave. Kacu najviac zaujímal „gulašofou.“ V „Balatončárde“ naši Slováci skoro chuť dostali do čárdašu, keď sa pán „Smial v ovsí“ ukázal a plápolajúcu lásku k vlasti mocným prúdom „pivostreku“ hasiť počal. Škoda, že tam nebol Jurko; ten dobre vie dodávať ľudu dobrú vôľu aj dobrý gulaš; avšak ešte lepšie vie nohama prepletať, a keď má

peknú tanečnicu, vzdor svojim 62 ročkom, na vidomočú omládne, ako nedávno v Púchove omladnul, ale len do rána. Keď bolo v Púchove zase ráno a keď bol deň, Jurko zase zostal len starým. Hlava stará, rozum starý, jazyk starý, len nohy sa mu kyvotaly.

Pán Jurko najviac má teraz roboty v Ilave. Veľmi nalakal sa Jurko, keď akýsi „oprav divý zábavník“ (či zaháľnik?) písal z Ilavy v tom „oprav-divom krčmárovi,“ že vraj: „Nevieme sa jaksi nasýtiť millennárnymi slávnosťami.“ Jurko za ušiami sa poškrábal, keď čítal, že illavskí „zábavníci“ nie sú ešte nasýtení a hneď macnul si do vrečka. Len na to usmial sa Jurko, keď o samých „prípitkoch“ čítal dopis z Ilavy v tom „oprav-divom krčmárovi.“ No ale najviac to rozíhralo „staré ale jaré“ srdco Jurkové, keď čítal, že ho v Ilave za „krstného tatinka kassinu“ u Šimpla vymenovali. Hej, bolo to krštenie v chráme svätého Šimpla! Tam sa krstilo v duchu vlasteneckom s illavským pivkom. Tam otvorily sa ústa, tam rozviazaly sa vlastencom jazyky a prípitok padal na prípitok. Rozumie sa, že Jurko preukázal sa ako najvýbornejší prípitkár. Na sneme výborne vie mlčať.

V Trenčíne hasil sa oheň lásky k vlasti 300 litrami vína, a základ vernosti vlasteneckej založil sa 600 porciami gulašu. Kaco mľasnul ustami, keď to počul. V Lednici tiež svätilo sa sväté millenium. Aj v Lednici preukazoval Jurko lásku k ľudu aj lásku — k pivu. V Púchove na slávu milleniuma behalo sa vo vreciach, nasledovalo lazenie na stažen, bitie hrncov, dostihy psov, strielanie guľí, tanec pri dvoch hudbách a večer ohňostroj, rozumie sa i pivostroj. Jurko dodával veselosti a málo chýbalo, že i on nebehal vo vreci. Pár hrncov i on roztrepal a žiadal si, aby i na sneme tak vedel trepať jazykom, jako palicou trepal púchovské hrnce.

Veľmi čudujeme sa, že našim Slovákom na výstave, ako maďarské noviny písaly, *b i e d a a c h u d o b a* vyzerala z očí. Nuž akože je to? Veď na predku stáli páni slúžni zo Žiliny, z Kys. Nov. Mesta, z Čace. Týmto dobrým pánikom nevyzerá bieda ani z očí, ani z predku. Alebo či v Pešti aj Kaco vyzeral chudým a biednym?

Vo Varíne nastalo ticho. Shromaždenie odbavilo sa aj bez strielania žandárov. Veľkú zásluhu má v tom Nácko Rada, bárs tam stál bez rady. Najlepšie rozumel sa stolarčine, keď zbadal, že sú na lešerí, dosky slabé. Od toho času spievajú mu:

Rada dobrý remeselník z tej trenčianskej stolice,
Keď mu nechcel žandár strielať, nahneval sa velice.

Žaluje sa do Trenčína,

Že sa mu svet smiať počína.

Rada dobrý remeselník atď.

Janko z Belluše.

PEZINOK.

Váženy pán Redaktor!

Drahí spoluobčania! Viac rázy čuť som musel, že v Pezinku ľudová strana upáda. Bránil som sám seba a spoluobčanov proti tomuto napadaniu, čím ďalej ale vec sa tiahne, tým viacej spozorúvam, že sú medzi nami takí, ktorí sú trstine podobní, ktorých vietor sem a tam kláti. Jak sa sídu s jedným z ľudovej strany, tak sa vydávajú za tých najhorlivejších prívržencov, ch ália vydané spisy od ľudovej strany. Jak náhle sa ale obrátia a stretnú sa s jedným liberálom, hania, čo predtým chválili, áno jedno farzejské

podanie ruky bolo dostatočné, že aj to zradili, na koho prišli spisy ľudovej strany, kto ich rozdal atď.

Tento skutok istého pezincana, bol tým menej hrdinským, ponevác zradil brata svojho, ktorý práve v odobieraní a rozposielaní spisov žiadnej účasti nemal. A potom či snáď je to volajaké previnenie, keď človek má a číta spisy ľudovej strany? S jakým právom liberáli každú nedelu plné vačky »Vlast a Svet« nosia a rozdáujú, takým právom aj mužovia ľudovej strany môžu rozdávať a rozširovať »Ide Tatár« atď. A či obyvatelia uhorskej krajiny sú neni rovnoprávni? Majú liberáli väčšie práva, jako druhí, ináč smýšľajúci? — Keď ta', tak soberme sa všetci do tábora liberálneho, privedme krajinu na mizinu a tak aspoň budeme mať účasť nie len na farchách, ale aj na dobrom: žraniciach a slopaniciach, ktoré z úradných peňazí, platené byvajú.

Týmto chcem ľudovú stranu pezínsku len k dobrému boju prichystať, bár sa našiel medzi nami Judáš, na toho nepohliadajte, príjde čas, kde aj on svoju odplatu obsiahne, a stískanie rúk s liberálcami sa skončí. Potom uvidí, že čo liberáli jemu hovorili, bola lož, sľuby jejích boly sen a v opravdivosti on sa zbadá byť oklamaným. *Hlásnik.*

ŠTVRTOK, na konci júla 1896.

Vysokoctený pán Redaktor!

Už druhý ročník Krestana čítam, a predsa dopisu z farnosti Bošáckej som v ňom nenašiel. Ačkoľvek aj dopisovateľov súcich jesto dosť, predsa nikto nechce pero do ruky vziať a jedno druhé cteným čitateľom sdeliť. Čo sa týka mňa, ja som bol dva dopisy do Krestana zhotovil, a poslal, ale neviem z jakej príčiny dopisy moje nemaly miesta, v novinách týchto.

A preto znova tento dopis posielam k ct. redakcii Krestana, úfam že budete tak ochotný, uverejniť ho teraz.

O válnom shromaždení ľudovej strany v Novom-Meste nejdem obšírne písať, súc presvedčený, že to teraz i schopnejší učinia, len toľko poznamenám, že: z obce Bošác, Hazič, Bohuslavíc, z Podhradia, z Kopanic, a zo Štvrtku, pod vedením p. kaplána bošáckeho viac než tri sto ľudu bolo, aj s muzikou.

Ako sme prišli do Mnešic, tu idú proti nám žandári, z toho som tušil, že shromaždenie rozohnať chcú, ale mylil som sa, lebo žandári len muziku od Mnešic po Mesto zakázali. Netrzeplivo čakal som rečníkov, ponevác mi bol čas dlhý. Konečne prišli očakávaní a reč započali . . . .

Všetko skvele vypadlo, len to lutujem, že som dokončenia nevyčkal z osobných príčin. Pán služný z Trenčína do kola obchádzal myslal som si že snáď niekoho hľadá, a vskutku, hľadal on richtárov svojho okresu, lebo jako som počul, zakázal všetkým richtárom, že jak pojdu na shromaždenie, že im ostatná hodina v richtárstve odbyje. Tento rozkaz veľmi si všimlí páni richtári notariatu nášho, vyjmúc náš pán richtár Štefan Lieskovsky zo Štvrtku nie, lebo má iné presvedčenie nežli ostatní že vraj bošácky p. richtár chodil aj do fáry, aby pán kaplán neproboval do mesta volať muzikantov, títo ale sa mu len vysmiali. Novomestkí židia vytrubujú teraz že ľudia nechceli rečníkov počúvať, že sa rozišli pred časom. Na toto podotkynám len to, že bárs aj niektorí odešli prv len pre slabosť, bolenie hlavy a preč odešli. Ináč

však páni židia novo-mestskí boli v dierach ako sisli. Dalej hovoria tí obr . . . ci že ani reč pana Markoviča nebola uprimná totiž že bol pán Markovič najemníkom od ľudovej strany zaplateným. Na toto sa musí človek pohoršiť, na takú vymiselnú lož. A však viem že pán Markovič na inom mieste vypomstvi sa na . . . jemu ubližujúcich. *Prítomný.*

Z TRENČIANSKA, 16. augusta.

Velactená Redakcia!

Smutné chýry musím oznámiť z krajov trenčianskych. Ustavičné dážde a lejáky na vnivoč obrátili nám našu žatvu. Úrodám na poli tešili sme sa, a teraz zo srdcom zlomeným biede a hladu v ustreti hladíme. Vyše dvoch týždňov ustavične leje sa s oblakov, tak že zbožie nielen na hrsfách, lež i na koreni porostá. Ubohý ľud rukami zalamuje, keď vidí, že celoročná práca jeho za krátky čas zmarená je. Na mnohých miestach ani s poľa nechcú brať už zbožie, lebo je už slama celkom zhníla a klásky porostlé zelené klíky povypúšťaly. I zemiaky, hlavná potrava trenčianskej chudoby, už hniť počínajú. Veru, veru pamätať budeme tento millenárny rok. A vzdor bližiacej sa ohromnej biedy páni notari zase pomocníkov pýtajú od nás, lebo že nestačia matriky viesť. Teraz sa len ešte ukáže, ako spasonosné a užitočné sú pre nás tie nové zákony.

V Púchove 9. aug. veľká paráda bola v kaštieli u Jurka Kubinyiho a blegáta. Bohunickému rychtárovi kríž strieborný odozdávali a dobre si popíjali. Jurko dobre sa cítil, keď rozžiarené tváre videl okolo seba. Bolešovský p. farár a pajtáš Pajtáš z Mestečka tiež tam zakúsili vlasteneckej radosti. Hej, ale nám sa veru v týchto dáždoch nechce veselíť! *Robník.*

Str.-Revúca, 1896.

Ctená Redakcia!

S jakým radostným nádšením uvýtal náš ľud krestansko-katolícky nový poriadok o civilnom párení sa, vysvitá i z toho, že v našej obci prvý »civilný sobáš« (?) bol len 25. apríla, b. r. Iste matrikárovy tutejšiemu nechceli vyplatiť groš judášsky dotiaľ, dokial nepreukáže aspoň jedon pád nového pohanského účinkovania svojho. K tejto mienke povzbudzuje ma tá okolnosť — ale toto je len môj náklad, — že náš matrikár Juro Valko len po vypršaní »ohlášok« (?) civilných prvého páru, opovážil sa ísť do Sv. Mikuláša po svoj matrikársky (zrádny) groš. Ináč sa nedá vysvetliť tá okolnosť, že nášmu matrikárovy Jurovi Valko len v deň pred prvým sobášom (?) civilným, vyplatili od 1-ho oktobra roku 1895, až po 1-ho apríla roku 1896 pozostalú mzdu judášsku. Item, títo matrikári iste z »výmlatu mlatia!« Kto je ale tento náš matrikár Juro Valko? Je to opravdo-vý Julian apostata (Julian odpadlík) Kto bol Julian odpadlík, to na krátko rozpoviem tým cieľom, aby ctené čitateľstvo »Krestana« — porovnajúc životopis Juliana odpadlíka s — životopisom Juraja Valko-vým — zrejme videlo, či sú títo dvaja nie sebe rovní? — Pravda, že jedon z nich

bol pohansko-rímskym cisárom, náš Juro Valko je ale len v Revúcej rýchtárom, a od 1-ho októbra 1895. i matrikárom.

Julian odpadlík (bo od cirkve katolíckej odpadnul) bol v kresťanstve narodený, z krvavého kúpeľa, v ňomž jeho príbuzní najšli smrť, skrz Marka, biskupa Arethuzanského vyrvaný, od Euseba biskupa Nikomedského vychovaný, kresťanmi na trón posadený, odplatil toto všetko kresťanstvu s tým najväčším nevďakom a zradou. Skrz svojich tajných spoločníkov, rhetora (rečníka) Libana a filozofa Maxima zkažený, pretvaroval sa, kým nedosadnul na trón. Jaknáhle však umiestil sa na tróne a vzal moc do rúk svojích, ihneď odhodil i larvu pretvarovania, odpadol od kresťanstva, priznal sa verejne k pohanstvu a so všetkým ohňom pracoval na tom, aby kresťanstvo potlačil, už ruhaním sa Kristu Pánu, už vysmievaním sa článkom kresťanskej viery, už rozličným utiskovaním nevinných Kristuverných kresťanov. — A toto všetko konal s posmešným, zlostným zneužívaním slov sv. evanjelia. — On rozkázal zatvoriť kresťanom školy, lebo — vraj — povedal Kristus: „Blahoslavení sú prostého ducha.“ — On nútil kresťanov do pohanských škôl, lebo — vraj — povedal Kristus: „Synovia tmy sú múdrejší, nežli synovia svetla.“ On zakázal súdom vysluhovať spravodlivosť kresťanom, lebo — vraj — povedal Kristus: „Blahoslavení, ktorí trpia pre spravodnosť.“ On odmietal kresťanom statky, lebo — vraj — povedal Kristus: „Ťažko je boháčom vojsť do kráľovstva nebeského.“ On aby zahanbil proroctvo Ježiša Krista o zkáze mesta Jeruzalemu a o rozprašení židov po celom svete, vyzval židov, aby sa shromaždili a vystavili si mesto a chrám. On, ktorý v detskom veku naučil sa s úctou vyslovovať meno Ježiša, potom len posmešky menoval ho synom tesarovým (crmomanským). — Nuž nebol tento Julian zradcom cirkve svojej?!

Teraz ale »fiat applicatio« t. j. porovnajme nášho Jura Valku s týmto odpadlíkom. Juro Valko je syn jedno z 9. žijúcich veti nebohého chudobného otca svojho. Ponevác sa tejto početnej rodinke v otcovskom dome nedostávalo toho vezdajšieho chlebička, vzal nášho Jura tehďajší miestny nebohý revúcky p. farár Gabriel Dzurenda do fary a tam ho choval i telesne i duševne až do 16 ho roku veku jeho. Po tomto čase pobral sa náš Juro Valko do Pešte. Opatrený a ostrúhaný farárovou výchovou — asnaď aj grošom — vyrobil si v Pešti pri Dunaji hojný groš. Však ale, či už namáhavou prácou, či huncústvom — Pán Boh vie — stal sa neschopným služby pred časom (trochu ohlúchol) a navrátil sa ku domu. Ešte vtedy bol pobožný! — Chcel byť rýchtárom. Nikto sa tomu viac netešil, jako pisateľ týchto riadkov! I previedol som túto vec s prospechom vzdor tomu, že som proti hl. služnému a okresnému notárovi a celému tunajšiemu židovstvu s naším Valkom oproti stál. Za to sa mi odmenil tým, že pri ostatnej voľbe do stoličného výboru celú obec proti mne nahuckal

a ju do židovského tábora nahnal. Treba nám bolo od dávna katolícké školy vo dvoch obciach; on ale, pokazený zlými rhetormi (rečníkmi) a filozofmi za túto svätú vec ani krížom slamy nepohnúl. Ačpráve by rád i katolíkom byť, predsa by chcel dvom pánom slúžiť. — Ale parom nás tam po ňom! — Komu slúži, toho bude. Dosť na tom, že 25-ho apríla b. r. mal prvý raz úradne oplecko na sebe. (Zlé jazyky hovoria, že mu od októbra minulého roku aj zpleslo). A aby ukázal svoje: „čo som, to som“ nuž odohnal mladuchu pre tú príčinu, že sa k nemu dostavila v šatke na hlavu a v »krpcoch«. Nuž ale Pane Bože! veď v celej Revúci, t. j. vo všetkých troch Revúciach je to do hrby len, — aj to sotvý — 30 pár čížiem a 2300 duší. — Milá mladucha musela ísť, čo jej beh stačil, do susedy požičať čížmy, a aj šatku s hlavy zosnať; aby sa len jeho vôli vyhovel. Jestli p. Valko matrikár čížmy naskrze žiada, nech kupí za svoje matrikárske dôchodky jedny, a nech si jích do matrikárne zavesí, aby si jích každá mladucha, ktorá svojích nemá, tam obula.

Ešte na krátko poznamenávam to, že Juro Valko matrikár nezná ani jednoduchú vetu po maďarsky napísať, čo by ste ho priam i zastrelili; preto si drží jedneho kraľ. horára za kaplána, ktorý mu jeho veci riadi, a on potom len odpisuje. Kto platí tohoto kaplána? Toto by sme my sotva zhádli! Ale keď je neкто i rýchtárom i matrikárom, tento si už najde dajaké žriedlo pre kaplána.

Podšturcay.

OD PIEŠŤAN.

Vážený pán Redaktor!

Chceme Vám tu ešte niečo sdeliť o ľudovom shromaždení v Piešťanoch.

V predbežnú noc a ráno 5. júla, ustáleného to dňa ku vydrživaniu shromaždenia bolo dáždivo s víchorom; bolo pochybno, že dakto, hlavne zo vzdialených obcí sa dostaví môcť bude. Pred poludním sa vyjasnilo, ale víchor burácal ďalej — zaujatost ľudu za podobné shromaždenia, a jak s veľkou dôverou lípne ku vodcom svojim, z toho vidieť, že dobre vyše 6000 dospelých, sprevádzaných štyrmi hudbníckymi sbormi, prítomných bolo, z ktorých väčšina na vozoch pod zástavami, majúc na čele svojích duchovných otcov prišli. — Nebol tu len obecný ľud a remeselníci, ale aj vznešené osoby, jako to v Kresťanovi č. 28 udané bolo; spolu aj všetko okolité duchovenstvo, vyjmúc 2—3. — Predne boly poslané telegramy na grf. Mórica Esterházyho, na grf. Ferd. Zichyho, a na p. Prímáša. — Podobne aj nášmu shromaždeniu dva teleg. pozdravy došly. Páni rečníci svojimi a zrozumiteľnými rečami, hovoriac od srdca k srdcu, častným éljen pretrhovaní boli. Všetci tria podotkli, koho kde bolí, jako: celú vlasť, sv. cirkev, obchodníka, remeselníka, roľníka, vôbec celý národ uhorský; ba

udali aj, že len spôsob včulajšieho vladárenia je príčinou toho už neznesiteľného zla, a jako sa toto ešte vykoreniť dá. — Táto prednesená pravda, jak to už obyčajno býva, aj tu oči klala, a preto hlavný prslužný chcel zastaviť v ďalšom poučovaní ľudu, Zoltána Zmeškala, tak aj v ďalšom vykladaní príčin všeobecného zla, Vincenta Vaculíka; len že ho už nazlostený Alex. Chvalibogovský hodne k ďalšiemu sa pokojnému držaniu zvrátil. Po znamenitom kroz Evariszta Czajkovszkého vysvetlení programu ľud. strany, a úštipkov zákona božieho a cirkevného kroz už vydané, neprajné zákony, všetek prítomný ľud slavný sľúb učinil na zástavu, že sa pri budúcich voľbách nijako protivníkom zviest nedá, práva svoje a sv. cirkve hájiť bude, vernosť ku kráľovi a lásku k vlasti zachová. — Ovenčení sme boli asi 40 žandármí, z ktorých jedon kaprálik z pokolenia Júda v ceste stojá-cemu sedláčkovi s bajonétom do prsov tak smelo dorážal, jako čo by ho zasahtovať chcel; čo vidiac Alex. Chvalibogovský, požiadal p. slúžneho, by toho kaprálika na slušnosť upozornil, bo že ľudia nejsú hovädá, čo sa ale nestalo, a preto bol A. Chv. nazlostený. Aby ale obce zpoza Váhu sa na čas dostaví nemohly, prievozníkom na Váhu bolo zakázano riadne prevážať, čo ale predseda Zoltán Zmeškal za včas zbadajúc, hneď urobil poriadok, že ľud ten sa na čas previezť musel.

Aj protivníkov tam dost bolo, robiac sebe poznámky z prednášok pp. rečníkov. — Len že si značte! Ale neškodilo by vám sebe poznačiť: Mane-thekeľ-fáres! Po ukončení dal p. slúžny na fáru odkázať, by pp. farári ľud svoj napomenuli, aby sa zas v pokoji rozišiel! — Táto opaternosť bola zbytočná; bo ľud jak v pokoji prišiel, v pokoji sa držal, tak aj v pokoji sa rozišiel. — Ženičky nás s trúchlivým srdcom doma čakali, bo chýr už bol roznesený, že celými kosťami sa nenavrátíme, bo že aj vojsko čakalo na daný znak. — Dačo bolo vo veci, ponevác viac ciest pri Piešťanoch žandármí obsadeno bolo.

Dal by Boh všade príkladného sa držania ľudu vo vlasti našej!

Ty ale, ľudu môj, nezabúdzať na tvoj sľub, a nedaj miesta satanášovi v baránkovej koži sa tebe lichotiacemu, pohár pekelnice tebe podávajúcemu, hory zlatom odiate tebe sľubujúcemu, ktorý ale po dosiahnutí svojho cieľa teba nikdy viac poznať nechcel, vyjmúc aby ta celkom zhltnul.

Katolícke spolky, príjd k nám čím skôr kráľovstvo vaše! Nech Hospodín žehnať ráci nášho najmilost. Kráľa, vlast a ľudovú stranu! *Nestranný.*

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame naspák a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Uctive prosíme našich ct. predplatiteľov, aby číslo obalky, pod ktorou im noviny chodia, na koniec nám naznačiť ráčili, lebo takto ľahšie si do knihy zapísať môžeme.

Viacerým sme boli poslali kalendáre bez pýtania, lebo vieme o nich, že sú neohrožení bojovníci ľudových zásad. Čo sa peňazi týče, ktoré za tie zásielky nám prináležia, budte tak dobrí, ctení páni nám ich poslať, čím skorej vám to len príhodné bude.

My by sme radi boli, keby sa to dielo rozšírilo ešte pred jaseňou; lebo jestli po lete vypalia voľby, aspoň daktorých i pomocou tohoto diela môžeme získať našej strane.

Lom. O. R. Článok sme obdržali.

Dp. kapl. L. Sp. vo Vrbovom. Peniaze skrze p. Josefa J. nám zaslané sme obdržali v sume 5 zl.

Piešťany. J. Sztr. Seno, nie slámu vám ohlašujeme vo veci, ktorá sa vašej budúcnosti týče.

Šipkové. Kuvik. My nič o tom nevieme. Všade dobre, doma ale najlepšie, to cítime teraz; odniesli sme vám to pršľavé počasie!?

Vihnye-Peszering. J. Ábraham. Odpište nám, či sme vám už tých žiadaných 10 kalendárov poslali.

Mnohým: Kalendáre s doberkou len v tom páde môžeme poslať, jestli si ích kto objedná aspoň desať kusov; ináč by dôberka veľmi drahá bola, a tak je o veľa lepšie vopred poslať peniaze, jestli sa od desiatich menej výtis-kov požaduje.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je uno-vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poš-tára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo.* Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Veď potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ích tak ľahkomyslene.

Anekdota.

»Biely pes.« (Skutočná udalosť.)

Strýk Vrabec v Ztratej-Lehote onemocnel, najprv to liečila jeho žena, a keď to nič neosožilo, poslali pre lekara. Lekár nemecký sotva vedel niekoľko slov slovensky; došiel ku nemocnému a keď videl, že okrem prechladnutia nemocnému nechybí nič, riekol: „Uviazte na hrdlo biely pes a pute topre.“ Lekár odišiel a gazdina zachovala sa dľa predpisu. Chytila svojho veľkeho psa Belku, uviazala mu okolo hrdla povrázok a druhý koniec povrázku priviazala na hrdlo mužovi.

Pes počal skučať a trhať sa sem i tam celou silou, div že nemocný nevydal dušu, pritom pes mal nad okom ešte aj čierny flak, preto sa manželka starala či nebude mužovi na škodu.

Keď pes domordoval muža skoro na smrť, bežala žena zas pre lekara, ktorý keď videl, čo sa tu stalo, div s ňôh nespadol. Hneď predpísal medicínu, od ktorej manžel ozdravel.

Strýk Vrabec len potom sa dozvedel, čo mal užívať za medicínu, keď vyzdravel. On si mal totiž na hrdlo priviazať „biely bez“ a nie „biely pes,“ pán doktor to len nevedel vypovedať.

Knížná polica.

„Slovenské knihy“ má na sklade J. Gašparik, knižný a papierový obchod v Turč. Sv. Martine.

Jindřich Ján Pestalozzi, *k oslave 150 narodenin jeho*. Dľa viacerých napísal. Juraj Babka. K dostaniu u pôvodcu v Nem-lupči. Cena s poštou 7 krajciarov.

Žartovné novinky „Herkó Páter“ vychádzajú každý týždeň tu na 16, tu na 8 stranách.

Slováci v celej krajine nemajú druhých takýchto noviniek, ktoré by v duchu katolíckom zastavali ľud a česaly, prenasledovali lakomstvo úžerníkov a násilie židov. Cena na celý rok 2 zl., predplatiť sa môže pod nápisom: Redakcia „Herkó Pátra“ Budapešť IV., Zsibárus u. 7.

Slovenské Pohľady. Časopis zábavnopoučný. Redaktor a vydavateľ: Jozef Skultéty. Ročník XVI. — Sošit 8. V Turč. Sv.-Martine.

Dom a Škola. Vychovateľský časopis pre rodičov a učiteľov. Ročník XII. — číslo 8. Redaktor: Karol Salva. Ružomberok (Liptovská stolica).

Príprava ku sv. spovedi a prijímaniu poučné dielo pozostáva z 5 hárkov,

80 strán a nemôžeme ho dosť vrele odporúčať pre školské deti a takých dospelých, ktorí celkom isto a určite sa chcú spovedať; cena viazaného výtisku je len 15 kr., a je k dostaniu pod týmto nápisom: T. Lujza Csery, Budapešť, VI. Podmaniczky u. 15.

„Národný Hlásnik.“ Číslo 7. Redaktor Ambro Pietor, Tur. Sv. Martin.

„Obzor.“ Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník VIII., číslo 7. Karol Salva, Ružomberok.

S dobrým svedomím čo najvrelejšie odporúčame slovenskému ľudu knižočku, ktorá vyšla pod týmto nápisom: „*Náš ľud*,“ jeho biedy a ako mu treba žiť. Úprimné rady tým, ktorým ešte poradiť možno, lebo „komu neni rady, tomu neni pomoci“ Napísal A. Bielek. K dostaniu: V Turčianskom Sv. Martine. — Jeden výtisk stojí len 10 krajciarov.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 6.45 - 6.80 zl. Raž 5.40 - 5.45 zl. Jačmeň na krm 3.70 - 4.00 zl. do pálenic 4.75 - 5.50 zl. na várku 0.00 - 0.00 Oves: 5.35 - 5.60. Kukurica: 3.55 - 3.60. Proso: 5.00 - 5.00. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno: 08.75 - 09.50. Koprné semeno: 08.55 - 09.00.

3. Strova: Veľká biela fízula 6.50 - 7.00; tmavá 7.50 - 7.75 okruhlá: 6.50 - 7.00, tarkavá 6.00 - 6.50. Šošovica 8.00 - 12. Hrach 8.50 - 09.50. Čistý 12.00 - 12.50 zl.

4. Kupecké zelené plody: Mak 15 - 16. Burgýňa 0.00 - 1.60. Cibula 5.00 - 7.10. Cesnak: 19 - 25 zl. Petrželem: 5.00 - 9.00. Paprika 135 - 140 zl.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 2.00 - 2.75. Slama. Na postielanie: 1.25 - 1.60. Žup 1.70 - 2.00.

6. Siatie: Červená datelina 26 - 32. Lucerna 35 - 42 zl. Jarní ladník 6.00 - 6.50 zl.

7. Hospodársky dobytok: Dovezeno bolo: asi 345 hospodárskych volov; 186 dojných kráv. Následovné boly ceny. Výborná pára volov do jarma do 290 - 360 zl. Dojné kravy: za jeden kus 60 - 120 zl. Trh na ovce: Dovezeno bolo 6844 kusov oviec. Ceny: 13 - 16.00 zl. za páru, a 15 - 18 kr. za živý kilo. Sviňský trh: za kilogram 16 - 18. V salašoch 0000 kusov bolo umiestnené.

8. Zverové dorobky: Med žltý kvapkaný: 26 - 30 zl. Vosk 164 - 165. Vajca 52 - 65. Loj. Maslo I. 80 - 160 zl. II. 60 - 110 mc. Slanina 46.00 - 50., udená 51 - 00.00 zl.

9. Remeň funtový od 152 - 185 kl. tercy 185 - 156.

10. Kraviny vrázkované 170 - 180.

11. Tefaciny barnavé 12 - 13 kl. 420 - 440.

12. Tefaciny najl. viksovky 420 - 440, stredné 350 - 365 ťažené a vrázkované 330 - 340, blysk. remeň najlepši 150 - 155 prsné listy 160 - 165.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Lurdská voda
zo zázračného prameňa, v pôvodných litrových sklenicách je k
dostaniu — **Jedine** —
u Gustáva Stampfl,
v Budapešti VIII. Gólya-ulica čís. 28.
Cena bezpoplatku spolu so zaobalením 2 zl. 10 kr.
ďalej ručníky **Sv. Veroniky** s hodnovernými listinami, kus za 1 zl.

TLAČIAREŇ

„SVÄTÉHO GERHARDA“

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň hojne
opatrená, najvkúsnejšími francúzskymi písme-
nami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa tlačí týka,
od najjednoduchšej až do najkrásnejšej pri-
jíma, a zato aj ručí.

Zvláštne vyzýva pozornosť preveleb. kňaz-
stva a obecných predstavenstiev na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

Kto potrebuje **hospodárske stroje**, nech sa obráti
dôverne na p. **Jozefa Nečesaného** nádražnia-ulica
číslo 78 v **Hodoníne na Morave**, zástupcu to
prvej českej kresťanskej továrne.
Splacovacie podmienky sú veľmi výhodné. Prosím
kresťanské spolky o láskavé objednávky.
So srdečným kresťanským bratským pozdravom.

JOZEF NEČESANÝ
v **Hodoníne na Morave.**

Sväté križové cesty do kostolov dôstojne a umelecky maľované
barvami olejovými na platne a na plechu v každej veľkosti
s krásne ozdobenými rámcami, nápismi a križikmi pozlatenými,
odporúča Veleb. duchovenstvu

ALBIN JANDA

pozlacovateľ, maliar kostolov a obrazov, predtým v **Hodoníne**
teraz v uhorskej **Skalici**

za **ceny veľmi nízke.**

Chudobným kostolom a farnostiam, tiež i na splácania dľa
smluvy.

Na ctenú žiadosť zašle sa jeden obraz na ukážku!
Opravy starých malieb, okrás a kostolných ozdôb trvanlivo
sa obnovujú. Nové oltárne obrazy, obrazy na *kostolné zástavy*
a na spolkové zástavy umele a v najkratšom čase sa zhotovujú
za najnižšie ceny.

S hlbokou úctou oddaný

Albin Janda.

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; *metrický cent*
stojí 6 zl. 50 kr.

RÉTAY a BENEDEK

PREDTÝM

KRISZTA A JEHO SPOLOČNÍK,

dielňa omšových šatov, cirkev. náradí, zástav a spolkových praporov.

V BUDAPEŠTI, IV. *Lipót-utca číslo 21.*

Jediní dovážači, Osvieten. a Dôstojného pána kaločského arcibiskupa Juraja Császku a

— „BUDAPEŠŤANSKÉHO OLTÁRNEHO“ —
spolku.

Odporúčajú svoj hojne nastrojený sklad, menovite:

Omšové šaty, kostolné prapory, hasičské, školské, spolkové pohrabné, remeselnícko-spevove-spolkové zástavy.
Moňštrancie, kalichy, ciboria, križe, kadidlá, oltárové lampy, sviečne, ligotavé sviečne, sochy vo veľkom
výbere. Prijmeme i maľovanie štaciových obrazov, svätých obrázkov, oltáre, mariánske tróny, Kristové hroby a kazateľnice
podľa jakéhokolvek kresu umelecky vyhotovujeme. Cirkevné látky, čipky, stenové križiky, križe na pút vo veľkom výbere sú na
našom sklade.

Na žiadosť ochotne posielame bez poplatku, soznamy ceny, príhodne vzory.

I. Ročník.

Veľký kresťanský
Kalendár

ľudovej strany
na rok

— 1897. —

Nákladom
Krivánskeho a Turčianskeho.

Cena 30 kr.

Tlačou knihtl. »Patria« v Budapešti.

K dostaniu u Františa Bleszkány v Budapešti, VIII., Mária-Teréziatér číslo 9.